

Πόσον δὲ κατέχονται ὑπὸ τοῦ πάθους τούτου ἔσταν εἰς παράδειγμα τὰ ἐξῆς δύο περιστατικά.

Ηλοῦσίς τις κτηματίας εὐρισκόμενος ποτε ἐπὶ ἀτμοπλοίου, ἔχασε παίζων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδας δραχμῶν τὰς ὁποίας εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ. Ἐρεθισθεὶς δὲ ἐκ τῆς ζημίας ἐξηκολούθησε παίζων, καὶ ἐπειδὴ ἐξηκολούθει καὶ ἡ ἀτυχία ἔχασε καὶ αὐτὸ αὐτοῦ τὸ ὠρολόγιον.

Τὸν κτηματίαν αὐτὸν συνώδευε μαῦρος ὑπηρέτης τὸν ὁποῖον ὑπερηγάπα, καὶ διὰ τοῦτο εἶχε πᾶσαν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτόν.

— Γιάννη, ἔκραξε· πήγαινε εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἐξέτασε τὰ κιβώτιά μου, καὶ ὅ,τι εὔρεις καλὸν φέρε μέ το διὰ νὰ παίξω.

Καὶ ὁ Ἰωάννης ἐξετάσας ἀνέβη εἰπὼν ὅτι οὐδὲν εὔρεν ἄξιον λόγου.

Τότε ὁ κτηματίας ἀτενίσας αὐτόν·

— Ἀπατάσαι, ἀπεκρίθη, ἀνάβα εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ παιγνιδίου.

Καὶ στραφείς πρὸς τὸν ἀνταγωνιστὴν αὐτοῦ εἶπε·

— Κύριε, παίζω τὸν ὑπηρέτην μου.

— Ὀλόκληρον ἢ εἰς δύο φορές;

— Ὀλόκληρον ἀντὶ ἐξ χιλιάδων δραχμῶν, ἐνῶ ἀξίζει δώδεκα. Εἶναι ἀξιολογώτατος ἄνθρωπος.

— Πῶς, Κύριε! ἀνεφώνησεν ὁ ταλαίπωρος μαῦρος· μὲ παίζετε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον;

— Σιώπα, σιώπα! . . . Εἴσθε σύμφωνος, ἠρώτησε τὸν ἀνταγωνιστὴν;

— Συμφωνώτατος.

— Παίξετε.

Ὁ ἀτυχὴς κτηματίας ἔχασε καὶ τὸν πιστὸν αὐτοῦ ὑπηρέτην!

Ἐμπορὸς τις ἐν Καρολίῃ ἐπραξέ τι δεινότερον· ἐπαιξε καὶ ἔχασε τὴν σύζυγον αὐτοῦ. Μετὰ δὲ τὴν ζημίαν ἐνεχείρισε τῷ ἀνταγωνιστῇ αὐτοῦ τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν·

« Πρὸς τὴν Κυρίαν. . . »

» Ἀγαπητή μου Κ. . . »

» Παραφερθεὶς ὑπὸ τοῦ πάθους τοῦ παιγνιδίου ἀπώλεσα ὅλην μου τὴν κατάστασιν καὶ σὲ τὴν ἰδίαν.

» Ἰποχρεοῦμαι λοιπὸν διὰ τῆς παρούσης ὁμολογίας νὰ σὲ διαζευθῶ καὶ ν' ἀναχωρήσω, ἀπαλλοτριούμενος πάντων μου τῶν δικαιωμάτων πρὸς ὄφελος τοῦ φέροντος τὸ παρόν μου ἔνταλμα, ὅς τις εἶναι μὲν καὶ νέος καὶ εὐγενής, σὲ γνωρίζει δὲ καὶ σὲ ἀγαπᾷ.

» Ἐλπίζω ὅτι θέλεις τιμήσει τὴν ὑπογραφήν μου, καὶ δὲν θέλεις ἀυξήσει τὴν δυστυχίαν μου ἀπορρίπτουσα τὴν συναλλαγματικὴν μου καὶ προκαλοῦσα διαμαρτύρησιν. Ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ταύτῃ ἀναχωρῶ. Ἰγίαινε, ἀγαπητή μου, δὲν θὰ μὲ ἴδῃς πλέον. Ζῆθι εὐτυχής! »

Ταύτην ἀνγνωῦσα τὴν ἐπιστολήν ἡ σύζυγος τοῦ ἐντίμου ἐμποροῦ ἠγανάκτησε τὸ πρῶτον. Μετὰ τινῶν ὅμως ἡμερῶν σκέψιν ἀπεφάσισε νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὴν τελευταίαν θέλησιν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.

Ὅποια αὐταπάρησις!

Εἶναι δὲ ἀληθινὸν ὅτι ὁ κομιστὴς τῆς συναλλαγματικῆς ἦτο νέος καὶ εὐγενὴς τοὺς τρόπους. Ἀδιάφορον ὅμως· γενναῖον νὰ ὑπακούῃ οὕτω πῶς μία τις σύζυγος εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.

Ἡ ἱστορία τὴν ὁποίαν διηγήθημεν εἶναι ἀληθεστάτη καὶ πασίγνωστος εἰς τὴν Ἀμερικὴν, γνωστὰ δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς τὰ ὀνόματα τῶν τριῶν προσώπων τοῦ δράματος· ἀλλ' ἀποσιωπῶντες αὐτὰ χάριν ἀφοροσύνης τοῦτο μόνον λέγομεν, ὅτι τὸ ἀπολεσθὲν στοιχίωμα ἦτο ὡς ἔγγιστα εἰκοσαετὲς καὶ ὠραιότατον.

Ἰεροκῆρυξ τις μακρηγορήσας ποτὲ τέσσαρας κατὰ συνέχειαν ὥρας, κατέληξε τὸν λόγον εἰπὼν· « Εἴπαμεν ἄρκετὰ καὶ σῶνε. »

Τὸν Ἰεροκῆρυκα αὐτὸν μιμούμενοι καὶ ἡμεῖς λέγομεν, ὅτι καιρὸς εἶναι νὰ τελειώσωμεν τὴν περὶ τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἐθίμων τῆς Ἀμερικῆς διήγησιν.

Ναὶ μὲν ἐδυνάμεθα νὰ ἐρμηνεύσωμεν πλατότερον πολλὰ, ἢ τινὰ ἄκρω δακτύλῳ ἐθίξασμεν· ἀλλὰ δὲν λησμονοῦμεν τὸν ἀρχαῖον ἐκεῖνον τὸν εἰπόντα ὅτι « πλεονεξίη τὸ πάντα λέγειν. » ἔχει καὶ ὁ συγγραφεὺς, ὅπως καὶ αἱ φιλάρεσκοι γυναῖκες, τὴν ἐπιθυμίαν νὰ μαντεύωσιν αὐτόν. Ἀγνοοῦμεν μόνον ἂν κατωρθώσαμεν νὰ τηρήσωμεν τὸν ὄρον ἐκεῖνον τῆς σοφίας, ὅς τις κατ' ἄλλον ἀρχαῖον εἶναι « τὸ καιροῦ μέτρα εἰδέναι. »

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΒΕΡΡΥΕ, ΡΟΣΣΙΝΗΣ, ΡΟΤΣΧΙΛΔ.

Πρὸ ὀλίγων ἐβδομάδων ἐξέλιπον ἐκ τοῦ κόσμου τούτου τρεῖς ἐξοχοὶ ἄνδρες, ὁ Βερρύε, πατριάρχης τῶν ἀπὸ δικαστηρίου ρητόρων, ὁ Ροσσίνης, μέγιστος τῶν συγχρόνων μουσικοδιδασκάλων καὶ ὁμῶν νόμου σχολῆς δημιουργὸς καὶ ὁ Ροτσχίλδ, πρότιςτος τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ τραπεζιτῶν ἢ, κατὰ τὴν φράσιν τῶν Γάλλων, «τραπεζίτης τῶν βασιλέων καὶ βασιλεὺς τῶν τραπεζιτῶν.»

Ὁ βαρὼν Ζάμ Ροτσχίλδ ἐγεννήθη ἐν Φραγκφόρτῃ τῇ 15 Μαΐου 1792 καὶ ἐγκατέστη ἐν Παρισίοις τῷ 1812. Μετ' ὀλίγα ἔτη ὠνομάσθη γενικὸς πρόξενος τῆς Αὐστρίας ἐν Γαλλίᾳ, καὶ τοῦ ἀξιώματος τούτου δὲν ἐστερήθη μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἐκτὸς μικρᾶς τινος διακοπῆς προκυψάσης ἕνεκεν τοῦ πολέμου τῆς Ἰταλίας.

Ὁ θάνατος τοῦ Ροτσχίλδ στερεῖ ἡμᾶς ἐπισήμου προσώπου, καθότι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐστὶ σφιγκτώ-

τατα συνδεδεμένον πρὸς τὴν σύγχρονον ἡμῶν ἱστορίαν, ἕνεκα τῶν μεγίστων χρηματικῶν ὑποθέσεων. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη οὐδὲν ἔργον ἐν Εὐρώπῃ, κατὰ τὰς σπουδαίας χρηματικὰς ἀνάγκας, ἐγένετο ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς οἰκίας Ροτσχίλδ, ἣτις ἕνεκα τοῦ ἀπειροῦ αὐτῆς πλούτου, ἐχορήγει τὰ κολοσσιαία κεφάλαια ὧν εἶχεν ἀνάγκην ἢ νεωτέρα βιομηχανία, καὶ τὰ ὅποια δὲν ἐδύνατο διὰ τοῦ συνεταιρισμοῦ νὰ συγκεντρώσῃ εἰσέτι.

Ὁ βαρὼν Ζ. Ροτσχίλδ ἦν ὁ πέμπτος καὶ τελευταῖος τῶν υἱῶν τοῦ Μέγερ Ἀνσέλμου Ροτσχίλδ, ἰδρυτοῦ τοῦ οἴκου ὅστις ὑπῆρξεν ἡ πρωτίστη οἰκονομολογικὴ δύναμις τῆς Εὐρώπης. Εἰς τὸν οἶκον αὐτὸν προσέφυγεν ἡ Παλινόρθωσις πρὸς εὐρεσίαν τῶν περιβοήτων χιλιάκις ἑκατὸν μυριάδων τῶν ἀποίκων, καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας Λοδοβίκου Φιλίππου ἡ αὐτὴ οἰκία τὸ μέγιστον μέρος ἔλαβεν εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ θησαυροφυλακείου τῆς Γαλλίας.

Εἰς τὴν οἰκίαν Ροτσχίλδ ἀφείλεται ἐπ' ἴσης ἡ πρώτη ὠθησις εἰς τὰς διαφόρους γραμμάς τῶν σιδηροδρόμων, πρῶτον τῆς γραμμῆς τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ καὶ κατόπιν τῶν πρὸν Βορρῶν γραμμῶν.

Ἐξ ὅλων τούτων πρόδηλόν ἐστι πόσον κενὸν ἀφίησιν ὁ θάνατος τοῦ ἀνδρὸς, οὐ μόνον ἐν τῷ οἰκονομολογικῷ κόσμῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ὑψηλῇ παρισινῇ κοινωνίᾳ. Καὶ ἐν τούτοις ἡ κηδεὶα τοῦ μεγίστου τούτου τραπεζίτου ἐγένετο οὐχὶ ἐν μεγάλῃ ἐπισημότητι· μόνον ἑπτὰ ὀχήματα παρηκολούθουν τὸ φέρετρον αὐτοῦ συρόμενον ὑπὸ δύο ἵππων. Ἀλλ' ἡ κηδεὶα αὕτη εἶχε τι μέγα, διότι ἄπειρον πλῆθος πενήτων ὡς καὶ ἀνθρώπων εὐεργετηθέντων παρ' αὐτοῦ συνώδευον τὸν νεκρὸν. Ὁ μέγας τῆς Γαλλίας βραβύνης, Κ. Ἰσιδώρος, ἐλάλησεν ἐπὶ τοῦ τάφου, ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας, περὶ τῆς ἀπειροῦ τοῦ θανόντος φιλανθρωπίας. Καὶ τῷ ὄντι, ἐν μόνον βλέμμα ἀρκεῖ νὰ ρίψωμεν ἐπὶ τῶν ἐτησίων βοηθημάτων ἅπερ διένεμεν ὁ Ροτσχίλδ εἰς τὰ φιλανθρωπικά καταστήματα, ἵνα βεβαιωθῶμεν περὶ τῆς καλοκάγαθίας καὶ ἀμέτρου φιλανθρωπίας αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα ἔπραττε μὴ ἐξετάζων ὅποιαν θρησκείαν ἐπρέσβευεν ὁ ἐλευόμενος ἢ ὁποῖων πολιτικῶν φρονημάτων ἦν ἐπαχθός· τὸ μόνον ὅπερ ἤθελε νὰ βεβαιωθῇ πρὶν ἢ ἀνοίξῃ τὸ βελάντιον αὐτοῦ ἦν ἐκ τῶν αἰτῶν βοήθειαν ἦν πράγματι πένης.

Ἄξιον παρατηρήσεώς ἐστίν ὅτι ἐν τῷ ἦν τοσοῦτον ἐλεήμων, πολλάκις ἤριζε διὰ δέκα μόνον φράγκα, ὡσεὶ προέκειτο περὶ δέκα ἑκατομμυρίων· τοῦτο ὁμῶς ἔπραττεν ἐκ φιλαυτίας. «Δὲν θὰ μὲ γελάσητε κατὰ πρόσωπον, ἔλεγεν.» Ἀλλ' ὅποτε ἐπειθετο ὅτι εἶχεν ἐνώπιον αὐτοῦ καλῆς πίστεως ἄνθρωπον, ἐπὶ τοσοῦτον ἦν ἥπιος καὶ ἐπὶ τοσοῦτον γλυκὺς, ὥστε ὁ μὴ γινώσκων αὐτὸν ἤθελε τὸν ἐκλάβει ὡς βλάκκ.

Ὁ Ροτσχίλδ ἦν ἀπλοϊκώτατος, τὴν προσποίησιν ἐθεώρει ὡς ἀνάγκην ἐπιβαλλομένην αὐτῷ ὡς ἐκ τῆς ὑψηλῆς θέσεώς του. Δόγμα αὐτοῦ καὶ κενῶν ἀπαράβατος ἦν ἡ ἐργασία, πρὸ τῆς ὁποίας ἔκυπτε τὴν κεφαλὴν καὶ τῆς ὁποίας τὴν ἀγάπην ἐνέσπειρεν εἰς τὴν οἰκογένειάν του. Εἰς τῶν ἐγγόνων αὐτοῦ, ὁμῶνυμος τῷ πάππῳ, ἀφοῦ ἐσπούδασε τὰ νομικὰ καὶ ὑπέστη τὰς ἐξετάσεις αὐτοῦ, ἐνεγράφη ὡς δικηγόρος τῶν Παρισίων καὶ ἤδη ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀσκεῖ σπουδαίως τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ.

* * *

Ὁ θάνατος τοῦ Ροσσίνι ἐξηφάνισεν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου τὴν μεγίστην σύγχρονον δόξαν. Ὁ θάνατος, κεραυνοβολῶν τὰς ἐξόχους διανοίας, ἐκπλήσσει πάντοτε καὶ ἐκθιμβοῖ. Διὰ τῆς στερήσεως τοιούτων ἀνδρῶν οὐ μόνον εἰς ἄνθρωπος ἀπόλλυται, ἀλλὰ συναπόλλυται καὶ μέρος τῆς κοινῆς καὶ παγκοσμίου ψυχῆς.

Ἴδου τί ἔγραφεν ὁ Στενδάλ περὶ Ροσσίνι τὸ 1823. «Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ναπολέοντος εὗρέθη ἕτερος ἄνθρωπος περὶ τοῦ ὁποίου καθεκάστην ὀμιλοῦσιν, εἰς Μόσχαν καὶ Νεάπολιν, εἰς Λονδίνον καὶ Βιέννην, καὶ εἰς Παρισίους καὶ Καλκούταν. Ἡ δόξα τοῦ ἀνδρὸς αὐτοῦ εἰς οὐδὲν ἄλλο ἀποβλέπει ἢ εἰς τὸν πολιτισμὸν, καὶ μόλις διατρέχει νῦν τὸ τριακοστὸν καὶ δευτέρον τῆς ἡλικίας του ἔτος.» Ὅτε δὲ ὁ Στενδάλ ἔγραψε ταῦτα, ὁ Ροσσίνι δὲν εἶχε δημοσιεύσει εἰσέτι οὔτε τὴν Σεμίραμιν, οὔτε τὸν Κόμητα Ὄρϋ, οὔτε τὸν Γουλλιέλμον Τέλλον, οὔτε τὸ Stabat.

Ὁ βίος τοῦ Ροσσίνι, ἡ ἐκτίμησις τῶν ἔργων αὐτοῦ, ἡ ἱστορία τῆς μεταβολῆς ἣν ἐπήνεγκεν ἐν τῇ μουσικῇ τέχνῃ, ταῦτα πάντα ἐχρησίμευσαν ὡς ὕλη εἰς πολλὰ βιβλία.

Τὴν 29 Φεβρουαρίου 1792 ὁ Ἰωακῖνος Ἀντώνιος Ροσσίνι εἶδε τὸ φῶς εἰς Πέσαρον, μικρὰν πόλιν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους ἐπὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου τῆς Ἐνετίας. Εὗρισκόμενος ἐν Βολωνίᾳ παρά τινι ἀλλαντοπόλῃ, φίλῳ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, διδάσκεται τὰ πρῶτα τῆς μουσικῆς στοιχεῖα· δεκαετῆς δὲ διὰ τῆς γλυκείας αὐτοῦ φωνῆς κερδαίνει τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Δυσκαίδικα ἐτῶν καθίσταται τέλειος μουσικός, διδασκῶν τὴν ᾠδικὴν ὑπὸ τοῦ Βιβλίνι καὶ τραγωδήσας εἰς θέατρον τῆς Βολωνίας ἄσμα παιδός. Μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον διορίζεται διευθυντῆς χορικῶν ᾠσμάτων καὶ διδάσκαλος τοῦ κυμβάλου· τέλος δὲ τεσσάρων καὶ δέκα ἐτῶν συντίθησι μουσικόν τι τεμάχιον «Δημήτριος καὶ Πολύβιος», ὅποτε κατὰ τὴν 20 Μαρτίου 1807 εἰσέρχεται εἰς τὸ λύκειον τῆς Βολωνίας καὶ διδασκῶν ἐν αὐτῷ τρία ὅλα ἔτη παρουσιάζεται ἐπὶ σκηνῆς.

Τὸ πρῶτον βῆμα τοῦ Ροσσίνι εἰς τὸ Θέατρον ἦν μελοδράμα τι εἰς πρᾶξιν μίαν αἰα *Cambiale di matrimonio*, παρασταθὲν ἐν Βιέννῃ καὶ εὐνοϊκῶς γινόμενον δεκτὸν κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1810. Περὶ τὸ 1812 παρίστανται ἐν τῷ αὐτῷ Θεάτρῳ πέντε νέα μελοδράματα τοῦ Ροσσίνι, ἐκ τῶν ὁποίων ἐν, «*la Pietra del Paragone*», παρασταθὲν ἐν τῷ Θεάτρῳ Σκάλα τοῦ Μιλάνου, μετὰ τοσοῦτου ἐνθουσιασμοῦ γίνεται ἀποδεκτὸν, ὥστε καὶ ἐκ τῶν στρατολογικῶν καταλόγων τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως διαγράφεται. Καὶ ἐν τούτοις μόλις ἦν ἐνὸς καὶ εἴκοσιν ἐτῶν! Τὸ 1813 συντίθησι τρία νέα μελοδράματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐν, οἱ «*Tancredi*», φήμην παρέχει αὐτῷ, καὶ ἅπαντες οἱ Θεατρῶναι προθυμοποιούνται τίς πρῶτος νὰ προσλάβῃ αὐτόν. Ἀπὸ τοῦ 1814 μέχρι τοῦ 1816 συντίθησιν ἑπτὰ μελοδράματα, ἐν οἷς καὶ τὸν «*Barbiere di Siviglia*».

Ὅποια γονιμότης, ὅποια ταχύτης, ὅποια φλόξ μελωδιῶν ἀνεξάντλητος! Καὶ ὅπότεν σκεφθῶμεν ὅτι ὁ «*Barbiere di Siviglia*» συνετέθη ἐντὸς τριῶν καὶ δέκα ἡμερῶν! Τὴν εὐχέρειαν ταύτην, ἰδιότητα οὖσαν τοῦ δαιμονίου νοῦς, καταπληκτικωτέραν εἰς οὐδένα ἄλλον δύναται τις νὰ εὕρῃ ἢ εἰς τὸν Ροσσίνην. Ἰδοὺ δὲ τινα περὶ ταύτης ἀνέκδοτα. Ἡ δωδεκάτης φυλακῆς τῆς «*Gianna ladra*» συνετέθη ὀπισθεν τοῦ ἐργασταρίου τοῦ ἐκδότου *Ricordi* ἐν μέσῳ συνδιαλέξεων τῶν ἀντιγραφῶν. Ἡ ἀξιοθαύμαστος προσευχὴ τοῦ «*Μωϋσέως*» συνετέθη ἐντὸς ὀκτῶν ἢ δέκα λεπτῶν, ἄνευ κυμβάλου, εἰς τὴν πρώτην τῆς ποιήσεως ἀνάγνωσιν, ἐπὶ παρουσίᾳ εἰκοσάδος φίλων τοῦ συγγραφέως, συνομιλούντων μεγαλοφώνως. Ἡμέραν τινὰ ὁ Ροσσίνης, εὐρισκόμενος ἐν τῇ κλίνῃ, συνέθεσε σπουδαιότατον μέρος ἐνὸς τῶν πρωτίστων αὐτοῦ μελοδραμάτων· αἶφνης ὁ χάρτης ἐφ' οὗ εἶχε μεταγράψει τοῦτο διαφεύγει τῶν χειρῶν αὐτοῦ καὶ φέρεται ὑπὸ τῆς κλίνης· ἐπειδὴ δὲ ἦν ψῦχος καὶ ὁ Ροσσίνης ἐφοβεῖτο αὐτὸ, ἀγῆτι νὰ ἐγερθῇ, λαμβάνει ἐκ τῆς τραπέζης ἕτερον φύλλον χάρτου· ἐν τῷ μεταξύ ὁμοίως λησμονήσας τὴν πρώτην ἰδέαν συντίθησι δεύτερον μέρος ὅπως τοῦ πρώτου διάφορον.

Ἀπὸ τοῦ 1817 ἕως τοῦ 1823 ἐκδίδει δεκαεξὶ νέα μελοδράματα, ὧν τὰ πλεῖστα ἦν θρίαμβος τοῦ συγγραφέως. Περὶ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁμοίως ἐγκαταλείπει τὴν Ἰταλίαν καὶ ἀπέρχεται εἰς Λονδίνον, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ «*Semiramide*» ἔτυχε ψυχρᾶς ὑποδοχῆς. Ἐκτοτε δὲν συνέγραψε διὰ τὴν Ἰταλίαν. Ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπεδέχθησαν αὐτὸν ἐπικρίτως τῆς ἰκανότητος αὐτοῦ. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος Δ' ἐξετίμησε δεόντως τὸν ἄνδρα καὶ ἤθετο νὰ παιανίζῃ μετ' αὐτοῦ. Ὡς ἐκ τούτου ἅπασα ἡ βρετανικὴ ἀριστοκρατία ἐτίμα τὸν διδάσκαλον καὶ ἀθρόα προσήρχετο ἐν ταῖς μουσικαῖς αὐτοῦ συμφωνίαις, ὥστε ἐν δικστήματι πέντε

μηνῶν εἰσέβρευσαν εἰς τὸ βαλάντιον αὐτοῦ 175,000 φράγκων, ποσὸν ὑπερ δὲν εἶχε κερδήσει καθ' ὅλον τὸ παρελθὸν αὐτοῦ στάδιον. Περὶ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἐνομφεύθη τὴν *Colbrand*, μέγιστα συντελέσασαν εἰς τὸν ἄνετον αὐτοῦ βίον, διότι εἶχεν εἰσόδημα ἐτήσιον εἰκοσακισχιλίων φράγκων.

Ἐξ Ἀγγλίας μετέβη εἰς Γαλλίαν, ὅπου ἐκλήθη ἵνα διευθύνῃ τὸ Ἰταλικὸν Θέατρον τῶν Παρισίων. Ἡ ἔλευσις αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὑπῆρξε τὸ ἐνδόσιμον πάλης μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν καὶ τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ. Ἐὰν ἀνατρέξωμεν εἰς τὰς ἐφημερίδας τὰς τότε, δυνάμεθα εὐκόλως νὰ συλλάβωμεν ἰδέαν τινὰ περὶ τῆς σφοδρᾶς θυέλλης ἣν ἐξήγειρεν ἡ ροσσίνειος μουσικὴ. Ἀλλ' ὅποτε ὁ ἔξοχος μουσικὸς ἐφθασεν εἰς Παρισίους, ἡ πάλη εἶχε κερδηθῆ καὶ ἡ νίκη αὐτῆ ἐωρτάσθη ἐν συμποσίῳ δοθέντι αὐτῷ ὑπὸ τῶν θαυμαστῶν αὐτοῦ. Ὁ Ροσσίνης ὠνομάσθη ἀνώτατος τῆς ὀδικῆς μουσικῆς ἐπιθεωρητῆς καὶ ἐλάβεν 20,000 φράγκων κατ' ἔτος. Ἐκτοτε ἀφιέρωθη καὶ ἀκαμάτως εἰργάσθη διὰ τὴν πρώτην ἡμῶν λυρικὴν σκηνὴν καὶ ἐπροίκισεν αὐτὴν διὰ τῶν τεσσάρων ἀριστοτεχνημάτων αὐτοῦ. τῆς «*Πολιορκίας τῆς Κορίνθου*», τοῦ «*Μωϋσέως*», τοῦ «*Κόμης Ὀρῦ*» καὶ τοῦ ἀμιμήτου καὶ ἀξιοθαυμάστου «*Γουλιέλμου Τέλλου*» ὅστις, μετὰ τεσσαράκοντα ἐτῶν παρέλευσιν, διατελεῖ εἰσέτι τὸ ἐντελέστερον ἰδεώδες τοῦ μεγάλου λυρικοῦ δράματος.

Ἐνταῦθα ἔστη ἡ μεγαλοφυΐα. Ποῦ τοῦτο ἀποδοτέον; Ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸν μέγαν αὐτὸν νοῦν δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ ἐξετάσωμεν περὶ τῆς νεκρικῆς αὐτοῦ σιγῆς. Ἴσως φθὰς εἰς τὴν ὑπατον βαθμὴν τῆς δόξης αὐτοῦ προὔτιμησε νὰ ταφῇ ἐν τῷ θρίαμβῳ αὐτοῦ καὶ νὰ ἴσταται ζῶν ἀπέναντι τῆς ἀθανασίας. Ὅποιαδήποτε ὅμως καὶ ἂν ἦτο ἡ ἰδέα αὐτοῦ, κλίνωμεν μέτωπον πρὸς αὐτῆς, καὶ νῦν ὅποτε ἐγκαταλείπει ἡμᾶς διὰ παντός, ἀποδώσωμεν αὐτῷ τεκμήρια εὐγνωμοσύνης ἐπὶ ταῖς εὐγενέσι καὶ ἀφάτοις ἡδοναῖς δι' ὧν ἐπροίκισεν ἡμᾶς. Ὁ Ροσσίνης δὲν ἦτο ἀπλῶς μουσικὸς, ἀλλ' αὐτόχρομα ἡ μουσικὴ τέχνη.

Ἀλλὰ παρεξετράπημεν ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ ἀνδρός. Ἡ ἐκφορὰ τοῦ Ροσσίνι ἐγένετο μετὰ μεγίστης ἐπισκρότητος· παρευρέθησαν ἐν αὐτῇ ἅπασα αἱ ἐξοχότητες ἐν τε τῇ ὀδικῇ μουσικῇ καὶ ἐν τῇ ὀργανικῇ. Παρηκολούθουν οἱ ἠθοποιοὶ τοῦ Μελοδράματος, οἱ τοῦ Ἰταλικοῦ θεάτρου, οἱ τοῦ Κωμικοῦ καὶ οἱ τοῦ Λυρικοῦ· καὶ αὐτοὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ Μουσικοδιδασκτηρίου.

Εἰσέρχονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· ὁ κληρὸς διατρέχει αὐτὴν κατὰ μῆκος· εἰς οὐλαμὸς στρατιωτῶν τῆς γραμμῆς τάττεται περὶ τὸν κράθβατον· ἡ ἱεροτελεστία ἄρχεται.

Μετὰ τινὰς νεκρικοὺς ψαλμοὺς ἐκτελεσθέντας ὑπὸ

τῶν μαθητῶν τοῦ Μουσικοδιδασκῆριου, αἱ Κ. Κ. Νίλσον καὶ Μπλόχ μετὰ τῶν Κ. Κ. Νικολίνη καὶ Υαμπουρίνη ἔψαλον τὸ Δοξαστικὸν κατὰ τὴν μουσικὴν τοῦ Ροσσίνι. Τὸ ἀκροατήριον κατέστη σοβαρὸν καὶ προσεκτικόν, ὅτε αἴφνης ἤκούσθη ἡ δυωδία τῆς Πάτη καὶ τῆς Ἀλμπόνη ἐκ τοῦ *Stabat!* Φαντάσθητε ὅποιαν συγκίνησιν παρήγαγεν ὁ ψαλμὸς οὗτος. Κατόπιν οἱ χοροὶ ψάλλουσι τὴν προσευχὴν τοῦ «Μωϋσέως», αἱ δὲ μονωδίαι ἐκτελοῦνται ὑπὸ τοῦ Ὀμπέν, Νικολίνη καὶ τῆς Κ. Ἀλμπόνη. Κρίνατε πόσον τοῦτο θαυμαστόν! Τότε ὁ κλῆρος ᾄδει τὸ *Der Hofprediger* καὶ ἐξέρχεται τοῦ ναοῦ, προπορευομένης τῆς στρατιωτικῆς μουσικῆς καὶ παιανίζούσης τὸ ἐμβατήριον τῆς «*Gazza Ladra*». Ἄπειροί ἐπίσημοι ἄνδρες ἐκράτουν τὰς πλευράς τοῦ νεκρικοῦ φορείου ἀλληλοδιαδόχως. Ἐπὶ τοῦ τάφου ἐξεφωνήθησαν πάμπалλοι λόγοι, ἐξιστοροῦντες τὸν βίον τοῦ δαιμονίου αὐτοῦ ἀνδρός.

* * *

Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὸν Βερβυέρον, τὸν μέγιστον τῶν ῥητόρων, τὸν ἐξοχώτερον τῶν δικηγόρων, τὸν ἀρχαῖον κοινοβουλευτικὸν ἀθλητὴν. Ὁ θάνατος τοῦ σφοδροῦ καὶ παρρησιαστικοῦ τούτου ῥήτορος ἐπάνεγκε ζημίαν ἀνεπανόρθωτον εἰς τε τὸ δικαστήριον καὶ τὸ βῆμα. Τολμῶμεν δὲ νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ στέρσις τοιοῦτου ἀνδρός ἀφίξει κενόν, ὅπερ δυσκόλως θέλει πληρωθῆ. Ὁ Βερβυέρος ἦν ὁ στέφανος τῆς κεφαλῆς ἡμῶν. Τίς ποτε διανοήθη ν' ἀμφισβήτησιν πρὸς αὐτὸν τὴν ὑπερέχουσαν εὐγλωττίαν;

Λατινικόν τι δόγμα λέγει ὅτι γίνεται τις ῥήτωρ· τοῦτο ὅμως σφάλλει ὅσον ἀφορᾷ τὸν Βερβυέρον, διότι αὐτὸς ἦν τοιοῦτος ἐκ φύσεως. Κεφαλὴν ἔχων σέβας ἐμπνέουσιν καὶ βλέμμα κατακτητικόν, κατελάμβανεν ἐξ ἐφόδου τὸ ἀκροατήριον καὶ συνεκράτει αὐτὸ διὰ τῶν ποικίλων αὐτοῦ χειρονομιῶν καὶ διὰ τῆς ἀρβενωπῆς ἀρμονίας τῆς φωνῆς αὐτοῦ, ἧτις κατὰ τὰς περιστάσεις ἐβρόντα ὡς ἡ πολεμικὴ σάλπιγξ.

Καὶ ἐν τούτοις ὁ λόγος εἰς τὸν μέγιστον τοῦτον ῥήτορα ἦν πάρεργόν τι, διότι αὐτὸς οὗτος, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, αἱ χειρονομίαι, τὸ βλέμμα τελευταῖον ἀπετέλουν τὴν δεινότητα τῆς εὐφραδείας. Διὰ μόνων τῶν ἐξωτερικῶν αὐτῶν προσόντων καθίστατο καταληπτὸς· προσετίθετο δὲ ὁ λόγος ὡς τις ἐπίκουρος πρὸς ἐξήγησιν τῆς θέσεως καὶ ὡς ἀφήγησις τις τῆς συγκινητικῆς εἰκόνας ἧτις παρουσιάζετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν. Ἐκ τούτου συμπεραίνομεν ὅτι δὲν θέλουσι ποτε ἐννοῆσαι τὸν Βερβυέρον οἱ μὴ ἰδόντες αὐτόν. Τὸ κείμενον τῶν λόγων τοῦ ῥήτορος ποτὲ δὲν θέλει ἀποκαλύψει τὰ ἀκαταμάχητα αὐτῶν ἀποτελέσματα, ὡς ἐὰν ἐπαχειροῦμεν νὰ παραστήσω-

μεν τὰς εἰκόνας τοῦ Δελακρουᾶ χωρὶς πρότερον νὰ ἐπιδείξωμεν αὐτάς.

Εἰς τὸν Βερβυέρον τὸ πᾶν ἦν εὐγενές, βραχίων, κεφαλῆ, καρδία. Ὁ Τίμων, ὅστις μετὰ μεγίστης φειδοῦς ἀποδίδει ἐπαίνους, ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Βίβλος τῶν ῥητόρων», οὐδόλως διστάζει νὰ καταριθμήσῃ τὸν Βερβυέρον ἐν τῇ πρώτῃ τάξει καὶ νὰ εἴπῃ ὅτι, μετὰ τὸν Μιραμπὼ, μέγιστος ὁ Βερβυέρος ἦν τῶν ῥητόρων οὓς ἤκουσεν ἀνθρώπινον αὖς.

Πρὸς μεῖζον δὲ κύρος τῶν λόγων ἡμῶν, λάβωμεν ἐκ πολλῶν ὀλίγα παραδείγματα. Ἐπὶ τῆς τόσον περιέργου καὶ τόσον δραματικῆς δίκης Λαβρόνσιέρου, ὁ Βερβυέρος ἠγόρευε παρὰ τῷ Κ. *Odilon Barrot* διὰ τὰς πολιτικὰς ἀποζημιώσεις, κατὰ τοῦ *Chaix d'Est-Ange*, ἀγορεύοντος ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου. Ἰδοὺ λοιπὸν τί εὐρίσκομεν ἐν ταῖς ἐφημερίσι τοῦ καιροῦ ἐκεῖνου περὶ τοῦ λόγου τούτου.

«Ὁ ὑπερασπιστὴς ὁμιλεῖ μετὰ συγκινήσεως ἀκαταμάχητου. Αἱ χειρονομίαι καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ εἰσὶν ὑπερβαλόντως δραματικαί· δάκρυα καταρρέουσιν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Ὀλόκληρον τὸ ἀκροατήριον κλονίζεται καὶ βαθέως συγκινεῖται.» Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς παρούσης ἀγορεύσεως· ὁ ῥήτωρ ἐκλαυσε καὶ μετ' αὐτοῦ συνέκλαυσεν ἅπαν τὸ ἀκροατήριον. Τί δὲ εἶπεν; Ἰδοὺ:

«Γινώσκει καλῶς τὸ ἀκροατήριον τὴν ἀποστροφήν τοῦ Κ. Μορρέλ εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ γνωστὴν τὴν ἀθλίαν ταύτην δίκην. Παρατηρήσατε παρ' ἐμοῖ τὸν γέροντα αὐτὸν μένοντα ἀκίνητον, ἐκθαμβῶν, καὶ μετὰ φρίκης ἀναπολοῦντα τὰς ταλαιπωρίας τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ· δὲν παρίσταται εἰς ὑμᾶς ὅτι ἀπώλεσε τὴν αἴσθησιν τοσοῦτων δεινῶν; . . .»

Ἀναμφισβόλως οἱ λόγοι οὗτοι εἰσὶ συγκινητικοὶ καὶ μάλιστα ἀπέναντι τοῦ γηραιοῦ ἐκεῖνου στρατηγοῦ, ὅστις ἦν καταβεβλημένος ἐκ τῆς θλίψεως, ἀπέναντι τοῦ οἰκογενειάρχου ἐκεῖνου τοῦ ταπεινωθέντος ὡς ἐκ τῆς ἀτιμίας τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ. Θέσατε ὅμως τοὺς αὐτοὺς λόγους εἰς τὸ στόμα ἄλλου τινὸς ῥήτορος καὶ θέλετε παρατηρήσει ἐὰν οὗτοι φθάσωσι τὸν αὐτὸν βαθμὸν ὕψους καὶ τὴν αὐτὴν δύναμιν συγκινήσεως.

Ἐν τέλει τῆς θαυμαστῆς ταύτης ἀγορεύσεως ἐπευφημῆσαι ἀντήχησιν ἀπανταχόθεν τοῦ δικαστηρίου.

Ἐν προμοίᾳ τινὶ περιστάσει, ἀγορεύοντος τοῦ αὐτοῦ ῥήτορος, πρόεδρος τις τῶν συνέδρων, προσπαθὼν νὰ καταστείλῃ τοιαύτας ἐκδηλώσεις, εἶπε:

«Πράξατε ὡς ἐγὼ, ἀρκέσθητε νὰ θαυμάζητε ἐν σιωπῇ.»

Ἡ εὐγλωττία τοῦ Βερβυέρος διέλαμπεν ἐξαισίως ὅποτε καθίστατο οἰκεία καὶ συνήθης. Ποτὲ τὸ ἐγὼ δὲν ἐξεφράσθη σεμνοπρεπέστερον καὶ συμπαθητικώτερον. Συμπαθέστατος καὶ λεπτότατος ὑπῆρξεν εἰς

τὸ δείπνον ὅπερ προσήνεγκε τῷ Ιουλίῳ Φάβρῳ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς ἐν τῇ γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ ἐκλογῆς του.

Ὁ Βερρύε, καίτοι τοσοῦτον ἐξοχος ἀνὴρ, οὐδὲν εὐμεγλοφρόνει· δὲν ἠμφισβήτει δὲ τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ, διότι τῷ ἐφαίνετο φυσικωτάτη. Ὅτε ἄμως προέκειτο νὰ ὑπερασπίσῃ πελάτην, τότε οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ φθάσῃ τὴν βεβηχίότητα καὶ τὴν ἀταραξίαν του· τότε ἐλάλει ὡς δικτάτωρ τῶν ψυχῶν.

Ἐν τινὶ λίαν σπουδαίᾳ δίκῃ, τῇ τοῦ *Langlois-Dugouille*, ἐν Ρουένῃ δικασθεῖσαν, οὕτως ἀπεχειρέτισε τοὺς ἐνύρκους:

«Κύριοι, εἶπεν, ἀναχωρῶ καθ' ἣν στιγμὴν μέλλετε νὰ εἰσέλθητε ἐν τῷ δωματίῳ τῆς διασκέψεως· πέπιστρέφω οἴκαδε μετὰ ἐννεαήμερον ἀπουσίαν, ὅπου καλοῦσίν με σπουδαῖα καθήκοντα καὶ δὲν δεύλιῶ νὰ εἶπω εἰς τὸν κατηγορούμενον: «*Dugouille*, αὐριον ἔσει ἐλεύθερος.»

Καὶ οἱ ἐνορκοὶ δὲν διέψευσαν τὸν λόγον τοῦ δικηγόρου.

Ἀνεξάντλητα εἶναι τὰ ἀνέκδοτα περὶ τῆς δεινότητος καὶ σαρκαστικότητος τοῦ ῥήτορος. Ὁ θάνατος τοῦ Βερρύε κατεκάλυψε διὰ πένθους ἀφάτου τὰ δικαστήρια· μία δὲ μόνη ἰδέα, μία σκέψις δύναται νὰ παρηγορήσῃ τοὺς θυμιαστάς καὶ φίλους αὐτοῦ, ὅτι ἀπέθανε μετὰ γαλήνης, τῆς ὠραιότερας καὶ μεγαλειτέρας ἀμοιβῆς ἣν ὁ Θεὸς δύναται νὰ παράσχῃ ἐν τῷ κόσμῳ αὐτῷ.

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ
ὑπὸ Κ. Ι. ΔΡΑΓΟΥΜΒ.

ΛΑΚΩΝΙΚΑ.

(Ὁρα φυλλίδ. 446.)

Α'. Παραομιαίαι.

«*Τῶν ἀρχόντων τὰ παιδία*
»*μὲ τὴ τέχνη διακονίζου.*»

Ἐπὶ τῶν ἐπιτηδεύων καὶ τεχνηέντων κατορθούντων τοὺς σκοποὺς αὐτῶν.

«*Ὁ φτωχὸς φορᾷ τὸ ροῦχο*
»*γὰ τί δὲν ἔχει τὸ ράσο.*»

ἐπὶ ἀνεχειρίας ἀσείως λεγομένη.

«*Σπιτάκι μου σμιγαδερό*
»*καὶ σταμουλι' ἄς μυρίζῃ.*»

Ἐνὸς ἐκάστου ἢ οἰκίας προσφιλὴς ἐστίν, ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὴν κατάστασιν· ἀλλαχοῦ δὲ τῆς Ἑλλάδος λέγεται οὕτως:

«*Σπίτι μου σπιτάκι μου π... καλυθάκι μου.*»

Ἄλλ' ἐνταῦθα ἴσως ἀρμόδιον καὶ τὸ αἰσώπειον ἐκεῖνο·
«*οἶκος φίλος, οἶκος ἄριστος.*»

«*Μούντζαις νάχης γὰ γαμβρός*
»*Κλάπ' ὀπίσω κλάπομπρός.*»

Ἦτοι ὅπωςδὴποτε καὶ ἂν ἐξετασθῇ τινος κακοήθους ἢ κατάστασις, εὐρίσκεται κακῶς ἔχουσα καθ' ὅλας τὰς ἐπόψεις.

«*Μὲ τὸ μεγαλήτερό σου σκόρδα μὴ γυτεύῃς*
»*Καὶ ἂν βάλῃς τὰ Μανὰ Μανὰ τὰ βγάγῃς.*»

Αὕτη ἡ παροιμία λέγεται καὶ ἐν Ἑπεύρῳ, ἀλλ' ἐλλειπῆς, ἥτοι ὁ πρῶτος στίχος ἀναφέρεται μόνον ἐκείσε· ἐν δὲ τῇ Δακωνίᾳ ἀπαντᾷ πληρεστέρα, ὡς ἀνωτέρω· ἔχει δὲ τὴν ἔννοιαν, ὅτι μὲ τὸν ἀνώτερον αὐτοῦ δὲν πρέπει νὰ ἐρχηται ποτέ τις εἰς διαγωνισμόν· ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἔλθῃ δεόν νὰ ἔχῃ μεγίστην περίνοιαν καὶ σύνεσιν ἐν πᾶσι.

«*Ἄν θέλῃς νὰ μὲ γιλήσῃς*
»*Τὸ μάγουλό μου τὸ ξέρεις.*»

Ἐπὶ φίλων οἵτινες ἐὰν ἔχωσι πρόθεσιν νὰ περιποιηθῶσι τοὺς ἑαυτῶν φίλους, δὲν πρέπει νὰ περιμένωσι τὰς ἐκείνων παραστάσεις, ἀλλ' αὐτεπάγγελτοι ἐν τοῖς καιροῖς βοηθῶσι, κατὰ τὸν Ἰσοκράτην πρὸς Δημόνικον.

Β'. Δημοτικὴ ποίησις.

Κλείσει τὴν πόρτα, Φωτεινὴ
Καὶ βγάλε τὰ πουλία.
Καὶ πάκουσαι, παιδάκι μου!
Τὸν μπάρμπα σου τὸ Λίκα.

Γιατὶ ἂ δὲν τὸν ἀγροικῆς
Κακό σου καὶ κακό του.

Καὶ δὲν σὲ δίνει καὶ (1) τυρὶ
Ἀπὸ τὸ μερδικό του.

—Τὴ πόρτα γὰ τὴν ἐκλείσει
Δὲν ἔναι τίποτ' ἄλλο

Μόναι ὁ γάτος μοναχὰ
Κοιμᾶται σὰ τὸ γάλλο

Κάτω σ' τὴ ποδοκρεββαίταις (2)
Στέκει καὶ ἀνασπουνᾶται (3)

Καὶ τὰ πουλία πῶφαι
Καλὰ τ' ἀναθυμᾶται.

Τί πίσου ξαναγύρισ
Κι' εἰδάνῃς (4) σ' τὴ πόρτα

Τὰ μαθημένατ' ἔκπαι
Καὶ φούμπηξε (5) τὴ κότα.

(1) Κά—κἔν διόλου, εἰς αὐτὸ καγκανέναις κτλ.

(2) Ποδοκρεββαίταις, τὰ ἀλλαχοῦ ἀμπάρια.

(3) Ἀνασπουνᾶται—συλλογίζεται σκέπτεται.

(4) Εἰδάνῃς, διέβη, ὑπερ καὶ διήκεν ἀλλαχοῦ τῆς Μάνης λέγεται.

(5) Φούμπηξε, ἐπατίθη, ἐφώρμησε.